

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація: У статті розглянуто основні проблеми інвестиційної діяльності в Україні під час війни. Виокремлено основні інвестиційні ризики. Обчислено інтегральний показник інвестиційної привабливості. Побудовано тренд інвестиційних очікувань у 2023 році.

Ключові слова: війна в Україні; інвестиційна діяльність; інвестиційні ризики; інтегральний показник інвестиційної привабливості.

Abstract: In article discusses the main problems of investment activity in Ukraine during the war. The main investment risks are highlighted. An integral index of investment attractiveness was calculated. The trend of investment expectations in 2023 is plotted.

Keywords: war in Ukraine; investment activity; investment risks; integral index of investment attractiveness.

Сьогодні інвестиційна діяльність в Україні знаходиться у непростих умовах, створених додатковими макроекономічними та мікроекономічними факторами впливу на діяльність підприємств в Україні. Інвестори постійно стикаються з рядом перешкод і проблем, які можуть призвести до загрози їх діяльності. Основною причиною зменшення інвестицій та інвестиційної привабливості в Україні є збільшення ризиків для інвестування. Вони, в основному, пов'язані із попередніми невирішеними проблемами та перешкодами інвестиційної діяльності, які виникли після початку війни росії в Україні. Окрім попередніх проблем, пов'язаних із недостатньо чіткими правилами регулювання інвестиційної діяльності, високим рівнем політичного корупційного ризику додалися нові, зокрема: нестабільність валютного ринку, інфляція, проблеми зі створення і постачання електроенергії та зменшення купівельної спроможності населення.

Важливими залишилися невирішені питання правового регулювання: оскільки в Україні діє низка правових інститутів, які уповільнюють та бюрократизують інвестиційні процеси – це, насамперед, відображається в у термінах, а саме днях, які потрібні для створення бізнесу та дозволах, для ведення господарської діяльності. Інвестори мають працювати у захищеному правовому середовищі, у безпечних умовах з чітким правовим регулюванням та захистом своїх прав і капіталу. Удосконалення системи правового регулювання дасть змогу інвесторам масштабувати свій бізнес і зменшити ризики неповернення коштів. Натомість відсутність чітко визначених правил і законодавчого захисту інвестиційної діяльності призвела до суттєвої вразливості інвестиційних вкладень, особливо у часі війни, що, відповідно, зумовило погіршення загального інвестиційного клімату в Україні.

До основних ризиків інвестування, спричинених військово-політичними та економічними факторами, відносимо нестійку ситуацію на валютному ринку та девальвацію національної валюти, що збільшує недовіру до гривні як серед ключових великих інвестиційних фірм, так і серед населення. Це унеможливає прогнозування та планування на інвестиційному ринку всередині країни. Потенційні інвестори не мають можливості достатньо точно оцінити майбутні доходи, оскільки прогноз терміну окупності інвестицій та обсяг дисконтованого грошового потоку від інвестицій неможливо зробити через незавершену війну в Україні. Відповідно, аналізуючи усі ризики, вони вирішують менше вкладати коштів в основні засоби, довгострокові фінансові інвестиції та цінні папери саме українських компаній, зважаючи на негативні очікування щодо національної валюти, нестабільність соціально-економічного стану країни, зумовленого війною.

Для урахування дії вищеописаних факторів рекомендуємо обчислювати інтегральний показник інвестиційної привабливості – це показник, який відображає стан бізнес-клімату України та характеризує позитивні або негативні очікування від інвестування, вимірюваний за 5-бальною шкалою

експертних оцінок перших осіб компаній-членів Європейської Бізнес Асоціації [1]. Індекс інвестиційної привабливості розраховується як середнє арифметичне оцінок п'яти складових. На його підставі, можна скласти короткострокові очікування про збільшення або зменшення інвестиційних потоків в Україну. (рис. 1).

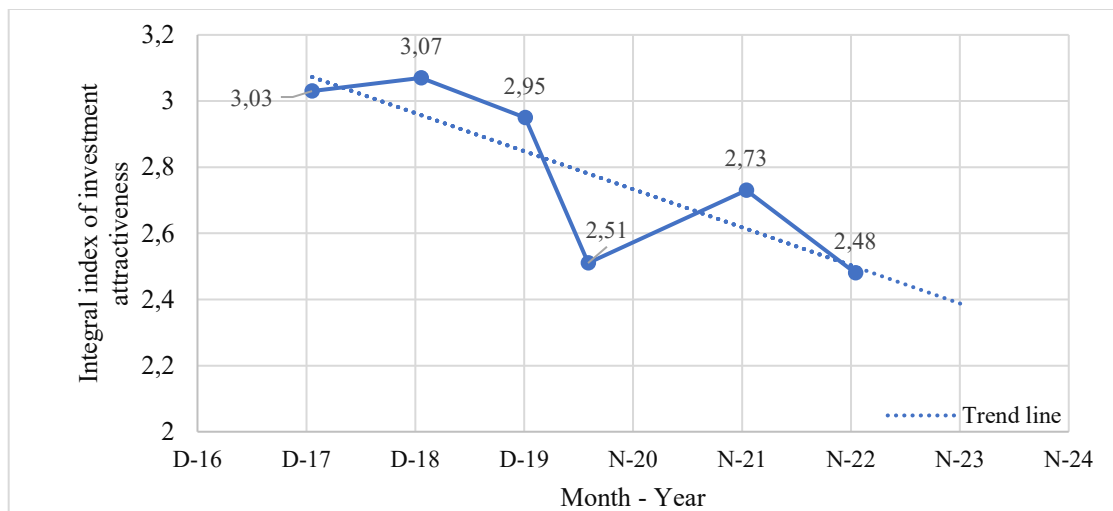

Рис.1. Динаміка інтегрального показника інвестиційної привабливості України упродовж 2017–2022 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними European Business Association [1].

Аналізуючи рисунок та лінію тренду на ньому, можна висувати, що значення індексу інвестиційної привабливості будуть і надалі знижуватися упродовж 2023 року. Адже війна росії в Україні ще триває. Фінансовий, інвестиційний, валютні ринки, ринок нерухомості перебувають у нестабільному стані. Ризики неповернення коштів є надзвичайно високими. Насамперед, для відновлення і стимулювання інвестиційної діяльності ми маємо завершити війну. Це, у свою чергу, забезпечить формування умов гарантування інвестування фізичних та юридичних осіб. Наступним етапом стане системна боротьба із наявними проблемами тіньової економіки, корупції, відновлення соціальної та економічної інфраструктури, реформування державних інституцій. Ці відтворювальні процеси усередині країни стануть каталізаторами до збільшення інвестування в країну. Окрім цього додатковим мотивуючим фактором розширення виробничих бізнес-процесів стане нижча конкуренція та недостатня пропозиція на товарному ринках при великому попиті на товари серед населення. Збільшення інвестицій у національну економіку вирішить не тільки соціальні потреби населення, а й стабілізує стан економіки та валютний ринок за допомогою припливу іноземної валюти, а також збільшить кількість робочих місць.

Отож, найпершим визначальним і стимулюючим чинником інвестиційної діяльності в Україні є припинення війни, пізніше – удосконалення законодавства, усунення бюрократичних перешкод, пошук нових можливостей вкладення коштів у розбудову інфраструктури та економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анна Дерев'яненко European Business Association «Індекс інвестиційної привабливості України 2-ге півріччя 2022 року» URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2022/12/EBA-InvestIndex_2H-2022_UA.pdf (дата звернення: 30.01.2023).

Олійник Юрій Богданович, студент першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, Національний університет «Львівська політехніка», м.Львів, e-mail: yurii.oliinyk.fb.2021@lpnu.ua

Корицька Ольга Іванівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри теоретичної та прикладної економіки, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: olha.i.korytska@lpnu.ua

Oliinyk Yurii B., Higher Education applicant of Bachelor, Educational and Professional: Finance, Banking and Insurance, Lviv Polytechnic National University, Lviv , e-mail: yurii.oliinyk.fb.2021@lpnu.ua

Korytska Olha I., PhD in Economics, assistant of the Department of Theoretical and Applied Economics, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: olha.i.korytska@lpnu.ua